

Національний медичний університет
імені О.О.Богомольця
Кафедра анатомії людини

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

<i>Навчальна дисципліна</i>	Анатомія людини
<i>Модуль №</i>	2
<i>Змістовний модуль №</i>	8
<i>Тема заняття</i>	Анатомія органів жіночої статеві системи. Молочна залоза. Промежина.
<i>Курс</i>	I-ий
<i>Кількість годин</i>	3

1. Конкретні цілі:

- аналізувати структурно-функціональні особливості жіночих статевих органів, молочної залози, промежини;
- аналізувати структури індивідуальної стадії розвитку, та що розвивається з цих структур у чоловіків і жінок;
- трактувати вади розвитку жіночих статевих органів, молочної залози;
- пояснювати варіанти будови та положення жіночих статевих органів;
- аналізувати будову зовнішніх та внутрішніх жіночих статевих органів, молочної залози;
- пояснювати загальну морфологічну характеристику промежини;
- скласти схему послідовного розміщення фасцій і м'язів в сечостатевої та відхідникової тазовій ділянках;
- трактувати рентгенанатомію внутрішніх жіночих статевих органів.

2. Базовий рівень підготовки.

Назви попередніх дисциплін:

Біологія.

Анатомія людини:

- анатомія великого і малого таза;
- загальний принцип будови внутрішніх органів;
- хід очеревини в малому тазу жінки;
- м'язи живота;
- отримані навички:
- вміння описувати положення органів
- вміння пояснити утворення очеревини в малому тазу жінки;
- вміння трактувати утворення пахвинного каналу, та що в ньому знаходиться;
- застосовувати знання про розвиток сечової і статевої чоловічої систем;
- порівнювати будову і розміри чоловічого і жіночого тазу.

3. а) організація змісту навчального матеріалу. Навчальний матеріал вивчається в логічній послідовності з використаннями:

- анатомічних препаратів: трупа людини, сагітального розтину таза, окремих вологих препаратів жіночих статевих органів, промежини, скелета
- муляжів, таблиць, малюнків за темою заняття, що відображають зміст основних питань теми практичного заняття.

3. б) Зміст навчального матеріалу.

Жіноча статева система (systema genitalia femininum):

- внутрішні жіночі статеві органи (*organa genitalia feminina interna*). Яєчники, маткові труби, матка, піхва розташовані в порожнині малого таза;
- яєчник (*ovarium*) – парна жіноча статеві залоза, де утворюються жіночі статеві клітини – яйцеклітини та жіночі статеві гормони.
Розміщені в порожнині малого таза в очеревинній порожнині позаду широкої зв'язки матки;
- зовнішня будова: кінці, краї, поверхні;
- фіксація: брижа яєчника, власна зв'язка яєчника; підвішувальна зв'язка яєчника;
- внутрішня будова – паренхіматозний орган: зовні покритий сполучнотканинною білковою оболонкою; кіркова речовина (*cortex ovarii*) складається із сполучної тканини, в якій є інтерстиціальні клітини, що продукують гормони;
- паренхіма кори має яєчникові фолікули на різних стадіях розвитку, в яких дозрівають яйцеклітини;
- мозкова речовина складається із сполучної тканини, кровоносних судин, нервів;
- пухирчасті яєчникові фолікули;
- червоне тіло;
- жовте тіло;
- білясте тіло;
- над'яєчник – *ooorhagon* пухирчасті придатки – *apendices vesiculosae*
прияєчник – *paraorhagon* рудиментарні утворення, що є залишками первинної нирки і мезонефральної протоки.
- Маткова труба (*tuba uterine, salpinx*) парні трубчасті органи, розміщені в порожнині малого таза, біля верхнього краю широкої зв'язки матки, іде майже горизонтально, огинає яєчник. Має черевний отвір і маткове вічко маткової труби. Чотири частини: лійка, ампула, перешийок маткової труби.
- Оболонки: слизова: одношаровий багаторядний призматичний епітелій з війчастими і мікро ворсинчастими епітеліоцитами, останні продукують секрет для зволоження слизової;
М'язова оболонка: внутрішній коловий та зовнішній поздовжній шари, що переходять в міометрій матки.
Серозна оболонка та підсерозний прошарок. Маткова труба розміщена інтраперітонеально і фіксується до верхнього краю широкої зв'язки матки брижою.
- матка (*uterus, metra, hystera*), розміщена в порожнині малого таза між прямою кишкою і сечовим міхуром.

- Зовнішня будова: частини; положення; відношення до очеревини, фіксація: широка маткова зв'язка і кругла маткова зв'язка; кардинальна зв'язка; лобково – шийкова зв'язка.
- Внутрішня будова: слизова (endometrium): епітелій одношаровий, призматичний, гладка, без складок; залози: прості трубчасті, в ділянці шийки матки – шийкові залози, та пальмоподібні складки: м'язова (myometrium) – трьохшарова: зовнішній і внутрішній поздовжні, середній – коловий. Зовнішня (perimetrium) серозний з добре розвиненим підсерозним прошарком.
- Порожнина матки; канал шийки матки. Між листками широкої зв'язки матки – параметрій, в ділянці шийки – парацервіх.
- Піхва (vagina, colpos) – м'язоволокниста трубка. Розміщена в порожнині малого таза, іде від матки до соромітливої щілини через сечостатеву ділянку, між прямою кишкою, сечовим міхуром та сечівником.
- Зовнішня будова: стінки, склепіння;
- Внутрішня будова: слизова вкрита багатошаровим плоским незроговілим епітелієм; зростається з м'язовою, має поперечні піхвові зморшки – передні і задні стовпи зморшок. М'язова: поздовжні (більш розвинені) та колові пучки. В нижньому відділку піхви м'язова потужніша; її пучки зв'язані з поперечно посмугованими м'язами промежини. В зовнішній оболонці піхви розташоване піхвове венозне сплетіння (губчаста оболонка).
- Зовнішні статеві жіночі органи (organa genitalia feminina externa) до якої належать: а) вульва (жіноча соромітлива ділянка) до якої відноситься: лобкове підвищення великі і малі соромітливі губи, присінок піхви, куди відкриваються протоки великої присінкової залози (складна альвеолярно-трубчаста залоза розташована в пухкій сполучній тканині малої соромітливої губи) і її секрет зволожує присінок піхви та малої присінкової залози; б) клітор (clitoris) складається з парних печеристих тіл клітора, являється гомологом печеристих тіл чоловічого статевого члена.
- Грудь (mamma) розміщена на передній поверхні грудної фасції, що вкриває великий грудний м'яз між III і VI ребрами. Зовнішня будова; внутрішня будова: 15-20 конусоподібних часток грудної залози; вивідні протоки.
- Промежина (perineum) – комплекс тканин, що закриває вихід з порожнини малого таза. Утворена: шкірою, підшкірною клітковиною, м'язами, фасціями. Межі промежини; передньо - верхній трикутник – сечостатева ділянка; задньонижній – відхідникова ділянка, м'язи якої складають тазову діафрагму;

центр промежини – промежинне тіло – м'язова та сполучна тканини (між зовнішніми статевими органами та відхідником).

- М'язи і фасції сечостатевої ділянки;
- М'язи і фасції тазової діафрагми;
- Сідничо- висхідникова ямка, її стінки, заповнена пухкою сполучною тканиною та жировою клітковиною (corpus adiposum fossae ischioanal).
- Розвиток внутрішніх жіночих статевих органів: розвиток яєчника: статеві валики; мезенхіма дає мозкову речовину яєчника, первинні фолікули, де розміщується гоноцитобласт. Фолікулярні клітини диференціюються з епітеліоцитів статевого валика.
- Парамезонефральна протока формує: маткові труби, матку піхву.
- З залишків каналців первинної нирки – рудиментарні придатки яєчника – над'яєчник і прияєчник; з мезонефральної протоки – поздовжні протоки над'яєчника.
- Опускання яєчників забезпечує статево-пахвинна зв'язка.
- Розвиток зовнішніх жіночих статевих органів: статевий горбок - клітор; статеві складки – малі соромітливі губи, статеві валики - великі соромітні губи.
- Вади розвитку жіночих статевих органів: ненормальне опускання яєчників (або в ділянку глибокого пахвинного кільця, або під шкірою соромітних губ); дворога матка (при неповному зрощенні кінцевих відділів парамезонефральних проток; дві піхви і дві матки (при повному незрощенні парамезонефральних проток); гермафродитизм.
- Розвиток груді (поздовжнє потовщення епідермісу – молочний гребінь); з 7 тижнів розвитку ембріона більша частина молочного гребня зникає, невелика частина вростає в підлеглу мезенхіму і формує 16-24 тяжів, на їх кінці щільні бруньки. Наприкінці пренатального періоду епітеліальні тяжі перетворюються на канали і формують молочні протоки.
- Аномалії розвитку груді: політелія – утворення додаткових сосків в будь-якому місці молочного гребня; полімастія – залишки молочного гребня перетворюються на сформовані грудні залози; інвертований сосок.

5. Методика організації навчального процесу на практичному занятті.

5.1 Підготовчий план.

5.1.1. Формування мотивації для цілеспрямованої навчальної діяльності при вивченні анатомії жіночих статевих органів з метою професійної діяльності лікаря.

- вивчення розвитку жіночих статевих органів груді стимулює подальше вивчення анатомії цих органів з метою пізнання виникнення можливих вад розвитку;
- знання вад розвитку жіночих статевих органів дає можливість здійснювати професійну корекцію цих вад з метою повернення жіночих статевих органів до формального функціонального стану;
- досконалі знання топографії жіночих статевих органів, їх будови та будови груді забезпечують високий професійний рівень лікарям-хірургам, гінекологам, акушерам, мамологам.

5.1.2. Ознайомлення студентів з конкретними цілями на планом заняття по матеріалам «Методичних рекомендацій для викладачів за п.1 – Конкретні цілі; та за п.3 – Зміст навчального матеріалу.

5.1.3.Проведення стандартизованого контролю початкового рівня підготовки студентів:

- за тестами по навчальній темі;
- за питаннями контролю початкового рівня знань.

5.2. Основний етап.

Проводиться навчання на анатомічних препаратах, муляжах, трупі людини за структурою змісту навчального матеріалу, втілюються індивідуальні прийоми викладача по полегшенню вивчення складних анатомічних компонентів.

Студенти самостійно вивчають будову органів при активній консультації викладача.

Знання студентів перевіряються за контрольними питаннями змісту теми.

5.3. Заключний етап.

- Оцінюється поточна діяльність і активність кожного студента упродовж заняття;
- Проводиться стандартизований контроль кінцевих знань студентів;
- Оголошується оцінка діяльності студента і виставляється в журналі обліку відвідувань і успішності студентів;
- староста групи заносить оцінку у відомість обліку успішності і відвідування занять студентами, викладач завіряє їх своїм підписом;
- викладач інформує студентів про зміст теми наступного заняття; рекомендуються методичні прийоми їх підготовки.

6. Додатки. Засоби для контролю:

- тестові завдання;
- контрольні питання і завдання:
 - а) початкового рівня знань студентів;
 - б) кінцевого рівня знань студентів;
- практичні завдання щодо ілюстрацій в навчально-методичному посібнику Модуль 2.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Анатомія людини : **підручник** : у 3 томах. / Головацький А.С., Черкасов В.Г., Сапін М.Р., Парахін А.І., Ковальчук О.І. – Вид. 5-те, доопрацьоване – Вінниця : Нова книга, 2016. – 1200 с. : іл.
2. Черкасов В.Г., Бобрик І.І., Гумінський Ю.Й., Ковальчук О.І. Міжнародна анатомічна термінологія (латинські, українські, російські та англійські еквіваленти) Вінниця: Нова Книга, 2010. – 392 с. (**навчальний посібник**)
3. Sobotta. **Атлас анатомії людини.** У двох томах. Переробка та редакція українського видання: В. Г. Черкасов., пер. О. І. Ковальчука. - Київ : Український медичний вісник, 2009.
4. Черкасов В.Г., Хмара Т.В., Макар Б.Г., Проняев Д.В. Анатомія людини. Чернівці: Мед.університет. 2012. – 462 с. (**підручник**)
5. Анатомія людини. В. Г. Черкасов, С. Ю. Кравчук. – Вінниця: Нова книга, 2011. – 640с. (**навчально-методичний посібник**)
6. Дюбенко К. А. Анатомія людини. В двох томах. Том перший / К.А. Дюбенко, А.К. Коломійцев, Ю.Б. Чайковський. – К. : АТ Книга, 2004. – 690 с.
7. Дюбенко К.А. Анатомія людини. В двох томах. Том другий / К.А. Дюбенко, А.К. Коломійцев, Ю.Б. Чайковський. – К. : ВАТ Поліграфкнига, 2008. – 528 с.
8. Анатомія людини / [Ковешніков В.Г., Бобрик І.І., Головацький А.С. та ін.]; за ред. В.Г.Ковешнікова – Луганськ: Віртуальна реальність, 2008. – Т.3. – 400 с.
9. Свиридов О.І. Анатомія людини. – Київ: Вища школа, 2000.- 399 с.

Допоміжна

1. Черкасов В.Г., Гумінський Ю.Й., Черкасов Е.В., Школьніков В.С. Історія анатомія (хронологія розвитку та видатні анатоми). Луганськ: ТОВ «Віртуальна реальність», 2012. - 148 с. (навчально-методичний посібник).
2. Тестові завдання «Крок-1» - анатомія людини /Видання 5-е, доопрацьоване / За редакцією В.Г.Черкасова, І.В.Дзевульської І.В., О.І.Ковальчука. Навчальний посібник. – 2016. - 100 с.

3. Чернокульський С.Т., Єрмольєв В.О. Навчально-методичний посібник для студентів та викладачів ВМНЗ. Анатомія внутрішніх органів (спланхнологія) (видання п'яте, доповнене). - Київ. / Книга-плюс. 2016.

4. **АНАТОМІЯ ЛЮДИНИ** (контроль за самостійною підготовкою до практичних занять). Модуль 1 «Анатомія опорно-рухового апарата», Модуль 2 – Спланхнологія. Центральна нервова система. Органи чуття», Модуль 3 – «Серце. Анатомія серцево-судинної системи». [для студ. вищ. медичних (фармацевтичних) навч. закл. IV рівня акредитації] / Навчально-методичний посібник. / За редакцією В.Г.Черкасова, І.В.Дзевульської І.В., О.І.Ковальчука.

5. Неттер Ф. **Атлас анатомії людини** / Френк Неттер [пер. з англ. А.А. Цегельський]. – Львів: Наутілус, 2004 – 529 с.

6. Фредерік Мартіні **Анатомічний атлас людини**: Пер. з 8-го англ. вид [наук.ред.пер. В.Г.Черкасов], ВСВ «Медицина», 2011. – 128 с. (атлас)

Інформаційні ресурси

<http://nmu.ua/zagalni-vidomosti/kafedri/kafedra-anatomyy-cheloveka/informatsiya-dlya-studentiv-6/>

www.anatom.ua

Питання для контролю базового рівня. Вихідний рівень знань та вмінь студента.

- Назвати кістки, які утворюють малий таз та якими видами з'єднань вони з'єднуються.
- Назвати і продемонструвати м'язи передньої та бічної стінки живота та в яких топографічних утвореннях вони приймають участь?
- Продемонструвати пахвинний канал та його стінки, що проходить через цей канал у жінок?
- Демонструвати хід очеревини в малому тазу у жінки.
- Назвати компоненти паренхіматозного органу та оболонки стінки трубчастого органу.
- Які індіферентні структури дають основу для розвитку внутрішніх та зовнішніх жіночих статевих органів?

Питання для контролю початкового рівня знань студентів.

1. З чого розвивається жіноча статеві залоза-яєчник?
2. Які структури являються рудиментарними і залишками чого вони являються?
3. Які похідні очеревини в малому тазу у жінки, та визначити відношення внутрішніх жіночих статевих органів до очеревини?
4. Що таке червоне тіло, жовте менструальне тіло та жовте тіло вагітності ?
5. Які структури називають ендометрієм, міометрієм, периметрієм, параметрієм та парацервіксом?
6. Які структури маткової труби сприяють захоплюванню яйцеклітини, та її проходженню по матковій трубі?
7. Де знаходяться пальмоподібні складки та шийкові залози?
8. Які структури входять до складу вульви?
9. В якому зовнішньому статевому органі жінки знаходиться білкова оболонка?
10. М'язи якої ділянки називають тазовою діафрагмою?
11. До якої ділянки промежини відноситься зовнішній м'яз-замикач сечівника?
12. Яка фасція являється продовженням фасції великого сідничного м'яза?
13. В якій ямці розміщене жирове тіло, та який його склад?
14. Що розвивається з молочного гребня?

Питання для контролю кінцевого рівня підготовки студентів.

1. Які органи належать до внутрішніх та зовнішніх жіночих статевих органів?
2. Опишіть розміщення яєчників та відношення до очеревини.

3. Які утворення приймають участь у фіксації яєчника?
4. Опишіть зовнішню будову яєчника.
5. Які особливості внутрішньої будови яєчника?
6. Назвіть типи яєчникових фолікул.
7. Як утворюється жовте та білясте тіло в яєчнику, та які є типи жовтого тіла?
8. Назвіть придатки яєчника та їх місце знаходження.
9. Опишіть положення матки в порожнині таза.
10. Які структури приймають участь у фіксації матки?
11. Опишіть відношення матки до очеревини, та утворення очеревини спереду та позаду матки.
12. Опишіть зовнішню будову матки, та частини шийки матки.
13. Назвіть оболонки матки та визначте їх особливості.
14. Які структури знаходяться між листками широкої зв'язки матки, та що до неї прикріплюється?
15. Опишіть будову порожнини матки, та її отвори.
16. Які зміни відбуваються в слизовій матки в різні фази менструального циклу?
17. Визначте положення маткової труби, її фіксацію, відношення до очеревини.
18. Опишіть частини маткової труби та її отвори.
19. Яка особливість будови слизової оболонки маткової труби?
20. Опишіть розміщення піхви, та назвіть її стінки.
21. Які особливості будови склепіння піхви?
22. Назвіть особливості будови оболонок піхви.
23. Де знаходиться дівоча перетинка, та які форми має її отвір?
24. Опишіть будову великих і малих соромітних губ.
25. Опишіть будову присінка піхви, та які залози відкриваються в присінок піхви?
26. Опишіть будову великих і малих присінкових залоз та цибулини присінка.
27. Опишіть будову і положення клітора.
28. Визначте положення грудей.
29. Опишіть зовнішню та внутрішню будову грудей.
30. З чого розвивається грудна залоза?
31. Які вікові особливості та аномалії розвитку грудей?
32. Назвати джерела розвитку статевих залоз?
33. З чого утворюється статевий валик, та які його похідні у жінок?
34. З чого розвиваються маткові труби, матка, піхва?
35. Які структури є індіферентними для розвитку зовнішніх статевих органів, та що з них розвивається у жінок?
36. Назвіть вади розвитку внутрішніх жіночих статевих органів.
37. В чому полягають вікові зміни внутрішніх жіночих статевих органів?

38. Дайте визначення промежини та дайте її загальну морфологічну характеристику.
39. Назвіть ділянки промежини, та чим вони обмежені.
40. Опишіть глибокі та поверхневі м'язи сечостатевої ділянки.
41. Назвіть і опишіть м'язи тазової ділянки.
42. Назвіть фасції сечостатевої та тазової ділянок.
43. Опишіть стінки сідничо-відхідникової ямки та визначте її утримане.

Перелік практичних навичок

Яєчник

- Присередня поверхня
- Бічна поверхня
- Трубний кінець
- Матковий кінець

Матка

- Передня поверхня
- Задня поверхня
- Тіло матки
- Дно матки
- Шийка матки
- Порожнина матки

Маткова труба

- Маткова частина
- Перешийок маткової труби
- Ампула маткової труби
- Лійка маткової труби
- Торочки маткової труби

Піхва

- Склепіння піхви
- Передня стінка піхви
- Задня стінка піхви

Зовнішні жіночі статеві органи

- Лобкове підвищення
- Велика соромітна губа
- Соромітна щілина
- Мала соромітна губа
- Присінок піхви
- Отвір піхви
- Клітор

Жіночий сечівник

Тестовий контроль

До гінеколога звернулася 16-ти річна дівчина зі скаргою на порушення менструального циклу. За допомогою УЗД лікар оглядає жіночі статеві органи, розміщені спереду прямої кишки. Які органи або їх частини розміщені спереду від прямої кишки у жінок?

- A. Задня поверхня матки і задня стінка піхви.
- B. Передня поверхня матки і передня стінка піхви.
- C. Маткові труби.
- D. Дно матки.
- E. Правий і лівий краї матки.

В гінекологічне відділення поступила жінка, 46 років, у якої діагностована киста яєчника. В результаті оперативного втручання яєчник був видалений. Лікар оглянув орган ззовні. Яких поверхонь, країв чи кінців немає в яєчнику?

- A. *Extremitas uterina*.
- B. *Facies medialis*.
- C. *Facies lateralis*.
- D. *Extremitas medialis*.
- E. *Margo liber*.

В гінекологічне відділення поступила жінка, 52 років, з пухлиною у ділянці дна матки. Де знаходиться дно матки?

- A. Між тілом матки і шийкою матки.
- B. Вище лінії входження у матку маткових труб.
- C. Під піхвовою частиною шийки матки.
- D. Під надпіхвовою частиною шийки матки.
- E. Між шийкою матки і піхвою.

До гінеколога звернулася жінка, 35 років, зі скаргами на болі в лобковій ділянці. Лікар всебічно обстежив жінку і поставив діагноз – ендометрит (запалення ендометрію). Поверхня ендометрія тіла матки гладенька і лише в каналі шийки матки виявлені уражені процесом складки. Які складки ушкоджені?

- A. *Plicae palmatae*.
- B. *Plicae cervicales*.
- C. *Columna rugarum anterior*.
- D. *Columna rugarum posterior*.
- E. *Plicae longitudinalae*.

В акушерській клініці під час пологів у жінки, 28 років, були виявлені розриви промежини, яку клініцисти називають промежиною у вузькому розумінні. Між якими анатомічними утворами знаходиться ця ділянка?

- A. Відхідником і куприком.
- B. Присінком піхви і відхідником.
- C. Відхідником і сідничими горбами.
- D. Куприком і зовнішніми статевими органами.
- E. Куприком і сідничими горбами.

Жінка, 25 років, госпіталізована у гінекологічне відділення з приводу пухлини яєчника. При здійсненні операції необхідно розсікати зв'язку, що з'єднує яєчник з маткою. Яку саме?

- A. Lig. suspensorium ovarii.
- B. Lig. cardinale.
- C. Lig. latum uteri.
- D. Lig. ovarii proprium.
- E. Lig. umbilicale laterale.

У гінекологічне відділення поступила жінка, 50 років, у якої виявлена кіста яєчника. Під час оперативного втручання по видаленню кисти яєчника необхідно перев'язати судини, які знаходяться у ділянці воріт яєчника. Ворота яєчника знаходяться на:

- A. Margo mesovaricus.
- B. Margo liber.
- C. Extremitas tubaria.
- D. Extremitas uterina.
- E. Facies lateralis.

У гінекологічне відділення поліклініки звернулася жінка, 30 років, яка скаржиться на неможливість завагітніти. Лікар оглянув хвору і виявив, що у неї матка знаходиться в положенні retroflexio uteri. Це положення визначається:

- A. Кутом між тілом і шийкою матки, відкритому вперед.
- B. Кутом між тілом і шийкою матки, відкритому назад.
- C. Дном матки направленому вперед.
- D. Дном матки направленому назад.
- E. Нахилом матки вліво.

У зв'язку з функціональною активністю ендометрія, ця оболонка має ряд особливостей. Однією із них є залози слизової оболонки. Які це залози за будовою кінцевого відділу?

- A. Прості трубчасті залози, які досягають міометрію.
- B. Складні трубчасті залози.
- C. Прості альвеолярні залози.
- D. Складні альвеолярні залози.
- E. Прості трубчасті залози, які досягають серозної оболонки.

В гінекологічне відділення за швидкою допомогою поступила жінка зі скаргами на гострий біль у правій пахвинній ділянці на фоні затримки менструації. Обстеживши хвору, лікар поставив діагноз – розрив стінки маткової труби внаслідок трубної вагітності з подразненням її брижі. Як називається брижа маткової труби?

- A. Mesenterium.
- B. Mesoovarium.
- C. Mesometrium.
- D. Mesosalpinx.
- E. Mesocolon sigmoideum.

Хвора, 45 років, госпіталізована з підозрою на пухлину матки. Після обстеження встановлено діагноз – фіброміома матки. У якій оболонці матки, чи в її прошарку, розміщується ця пухлина?

- A. Perimetrium.
- B. Endometrium.
- C. Myometrium.
- D. Parametrium.
- E. Tela subserosa.

В гінекологічне відділення поступила жінка, 55 років, з патологією, яка потребує видалення яєчника. При оперативному втручанні необхідно врахувати фіксуючий апарат яєчника. Що не входить до фіксуючого апарата яєчника?

- A. Ligamentum teres uteri.
- B. Ligamentum ovarii proprium.
- C. Ligamentum suspensorium ovarii.
- D. Mesovarium.
- E. Судини і нерви яєчника.

Розміщуючись в порожнині малого таза, матка фіксується до бічних стінок таза зв'язкою, яку ще називають брижою матки. Яка це зв'язка?

- A. Mesovarium.
- B. Ligamentum teres uteri.
- C. Ligamentum cardinale.
- D. Ligamentum latum uteri.
- E. Ligamentum ovarii proprium.

Маткова труба відіграє важливу роль в проведенні яйцеклітини в матку. При порушенні проходження яйцеклітини може виникати позаматкова вагітність та імплантація у найвужчому місці маткової труби. Де найвужче місце маткової труби?

- A. Infundibulum.
- B. Pars uterina.

- C. Isthmus.
- D. Ampulla.
- E. Mesosalpinx.

У жінки, під час оперативного втручання на органах малого таза, виникла необхідність перев'язати маткову артерію біля шийки матки. Який утвір може бути випадково перев'язаний разом з a.uterina?

- A. Сечовід.
- B. Маткова труба.
- C. Кругла зв'язка матки.
- D. Внутрішня клубова вена.
- E. Сечівник.

До гінекологічного відділення госпіталізована жінка з клінікою «гострого живота» і підозрою на запалення очеревини позаду матки у прямокишково-матковій заглибині. Крізь який анатомічний утвір або його частину треба виконувати пункцію заглибини?

- A. Pars anterior fornix vaginae.
- B. Pars posterior fornix vaginae.
- C. Cervix uteri.
- D. Rectum.
- E. Paries anterior vaginae.

У жінки, 28 років, діагностована позаматкова вагітність, яка ускладнилася розривом маткової труби. В який утвір очеревини можливий крововилив?

- A. Прямокишково-маткову заглибину.
- B. Нижній клубово-сліпокишковий закуток.
- C. Праву брижову пазуху.
- D. Ліву брижову пазуху.
- E. Міжсигмоподібний закуток.

У гінекологічне відділення поступила жінка, 40 років, якій необхідне оперативне втручання з приводу пухлини правого яєчника. У якому топографічному просторі лікар-гінеколог оперує яєчник?

- A. Заочеревинному просторі.
- B. Залобковому просторі.
- C. У міхурово-матковій заглибині.
- D. Яєчниковій ямці.
- E. У прямокишково-міхуровій заглибині.

Яйцеклітина відразу після овуляції у жінок потрапляє в очеревинну порожнину і захоплюється торочками маткової труби для просування у

порожнину матки. Через які частини маткової труби яйцеклітина просувається послідовно у порожнину матки?

- A. Isthmus, ampulla, infundibulum, pars uterina.
- B. Ampulla, infundibulum, isthmus, pars uterina.
- C. Infundibulum, ampulla, isthmus, pars uterina.
- D. Infundibulum, isthmus, ampulla, pars uterina.
- E. Ampulla, isthmus, infundibulum, pars uterina.

У гінекологічне відділення звернулась жінка, 55 років, з метою профілактичного огляду. При обстеженні жінки гінеколог оглядає вічко матки. Чим обмежена ця структура?

- A. Передньою і задньою губами.
- B. Присередньою і бічною губами.
- C. Правою і лівою губами.
- D. Верхньою і нижньою губами.
- E. Передньою і задньою стінками піхви.

Жінка, 25 років, звернулась до лікаря зі скаргою на свербіж у ділянці піхви. Обстежуючи жінку, лікар звертає увагу на частини та структури органа. Яких утворів немає у піхві?

- A. Склепіння.
- B. Передньої стінки.
- C. Задньої стінки.
- D. Дівочої перетинки.
- E. Передньої і задньої губи.

Профілактичний огляд зовнішніх статевих органів жінки передбачає обстеження присінку піхви. Які структури не відкриваються у присінок піхви?

- A. Отвір піхви.
- B. Зовнішнє вічко сечівника.
- C. Протоки великих та малих присінкових залоз.
- D. Внутрішнє вічко сечівника.
- E. Присечівникові протоки.

Внутрішні жіночі статеві органи розвиваються з парамезонефральних проток. Але деякі рудиментарні утвори є залишками первинної нирки. Які утвори у жінки не є залишками каналців первинної нирки?

- A. Epoophoron.
- B. Paraophoron.
- C. Appendices vesiculosae.
- D. Ductus longitudinalis epoophori.
- E. Ductuli transversi.

Оперативне втручання з приводу кісти яєчника у жінки, 50 років, потребує знань внутрішньої будови органа. Яєчник – паренхіматозний орган. Чим зовні покритий яєчник?

- A. Peritoneum.
- B. Tunica albuginea.
- C. Tunica adventitia.
- D. Mesoovarium.
- E. Tunica mucosa.

У жінки – злоякісна пухлина у ділянці portio supravaginalis cervicis. Під час оперативного втручання необхідно перев'язати маткову артерію. Між листками якої зв'язки лежить arteria uterina?

- A. Lig. latum uteri.
- B. Lig. teres uteri.
- C. Lig. cardinale.
- D. Mesosalpinx.
- E. Mesovarium.

До лікаря-гінеколога звернулася жінка, 50 років, зі скаргами на біль у молочних залозах, що підсилюється у передменструальний період. Обстеживши жінку, лікар встановив діагноз – мастопатія (захворювання молочних залоз). Які за будовою кінцевого відділу ці залози?

- A. Складні альвеолярні.
- B. Прості трубчасті.
- C. Складні трубчасті.
- D. Альвеолярно-трубчасті.
- E. Прості альвеолярні.

Під час профілактичного огляду молочних залоз у жінок лікар звертає увагу на зміну розмірів та форми залоз, ущільнення, рухливість, характер соска та ін. Чим представлене тіло молочної залози?

- A. Мозковою речовиною.
- B. Кірковою речовиною.
- C. М'язовою речовиною.
- D. Соском.
- E. Частиками залози.

До лікаря-гінеколога звернулася жінка зі скаргою на гострий біль внизу живота. Обстеживши жінку, лікар виявив ендометрит. Запалення якої оболонки матки викликає це захворювання?

- A. Слизової.
- B. М'язової.
- C. Серозної.
- D. Підсерозної.

Е. Приматкової клітковини.

Жіноча статева залоза, як і яєчко у чоловіків, на ранній стадії онтогенезу проходять індиферентну стадію. Яка структура є основою для розвитку статевих залоз на ранніх стадіях онтогенезу?

А. Проміжна мезодерма.

В. Зародковий епітелій біля закладки первинних нирок.

С. Ектодерма.

Д. Зародковий епітелій біля кишкової трубки.

Е. Ентодерма.

У жінки – запалення маткових труб з гнійним ексудатом. Куди може потрапити гнійний ексудат з маткових труб?

А. Заочеревенний простір.

В. Пахвинний простір.

С. В очеревинну порожнину або в порожнину матки.

Д. В порожнину прямої кишки.

Е. В порожнину великого таза.